

II

(Įstatymo galios neturintys teisės aktai)

REGLAMENTAI

TARYBOS REGLAMENTAS (EURATOMAS) Nr. 1314/2013

2013 m. gruodžio 16 d.

**dėl Europos atominės energijos bendrijos mokslinių tyrimų ir mokymo programos (2014–2018 m.),
kuria papildoma bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Horizontas 2020“**

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Europos atominės energijos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 7 straipsnio pirmą pastraipą,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

atsižvelgdama į Europos Parlamento nuomonę,

atsižvelgdama į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ⁽¹⁾,

kadangi:

- (1) vienas iš Europos atominės energijos bendrijos (toliau – Bendrija) tikslų – padėti kelti gyvenimo lygį valstybėse narėse, be kita ko, skatinant vykdyti branduolinius mokslinius tyrimus ir sudarant jiems palankesnes sąlygas valstybėse narėse, taip pat papildant tuos mokslinius tyrimus pasitelkus vykdomą Bendrijos mokslinių tyrimų ir mokymo programą;
- (2) branduoliniai moksliniai tyrimai gali padėti didinti branduolinę saugą, saugumą bei radiacinę saugą ir taip prisidėti prie socialinės bei ekonominės gerovės ir aplinkos tvarumo. Ne mažiau svarbus yra galimas branduolinių mokslinių tyrimų indėlis į saugos, efektyvumo ir saugumo principus atitinkantį ilgalaikį energetikos sistemos priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimą.
- (3) pagal Bendrijos mokslinių tyrimų ir mokymo programą 2014 m. sausio 1 d. – 2018 m. gruodžio 31 d. laikotarpiu (toliau – Euratomo programa) remiant branduolinius mokslinius tyrimus, bus prisidėta siekiant bendrosios

mokslinių tyrimų ir inovacijų programos „Horizontas 2020“ (toliau – bendroji programa „Horizontas 2020“), sukurtos Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1291/2013 ⁽²⁾, tikslų ir bus sudarytos palankesnės sąlygos įgyvendinti strategiją „Europa 2020“, kuri Europos mokslinių tyrimų erdvę ir jai veikti;

- (4) branduolinė energija gali turėti poveikį energijos tiekimui bei ekonominei plėtrai, tačiau sunkios branduolinės avarijos gali sukelti pavojų žmonių sveikatai. Todėl Euratomo programoje kuo daugiau dėmesio turėtų būti skiriama branduolinės saugos ir atitinkamais atvejais saugumo aspektams, kuriuos nagrinėja Jungtinis tyrimų centras (JTC);
- (5) pagal Europos strateginį energetikos technologijų planą (toliau – SET planas), išdėstytą 2008 m. vasario 28 d. Tarybos posėdžio Briuselyje išvadose, spartinamas mažo anglies dioksido kiekio technologijų kūrimas. 2011 m. vasario 4 d. susitikime Europos Vadovų Taryba susitarė, kad Sąjunga ir jos valstybės narės skatins investicijas į atsinaujinančiuosius energijos išteklius, saugias ir tvarias mažo anglies dioksido kiekio technologijas ir daug dėmesio skirs SET plane nustatytų technologijų prioritetų įgyvendinimui. Kiekviena valstybė narė gali pasirinkti, kokių tipų technologijas ji remtų;
- (6) branduolinės energetikos objektų turi arba radioaktyviausias medžiagas naudoja (visų pirma medicinos reikmėms) visos valstybės narės, todėl Briuselyje 2008 m. gruodžio 1 ir 2 d. posėdžiavusi Taryba savo išvadose pripažino, kad reikia nuolatos tobulinti branduolinės srities gebėjimus, visų pirma organizuojant tinkamą švietimo ir mokymo veiklą, susietą su moksliniais tyrimais ir koordinuojamą Bendrijos lygmeniu;

⁽¹⁾ OL C 181, 2012 6 21, p. 111.

⁽²⁾ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1291/2013, kuriuo sukuriamas bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Horizontas 2020“ (2014–2020 m.) ir panaikinamas Sprendimas Nr. 1982/2006/EB (Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 104).

- (7) sprendimą, ar naudoti branduolinę energiją, priima kiekviena valstybė narė, tačiau kartu pripažįstama, kad branduolinė energija skirtingose valstybėse narėse atlieka skirtingą vaidmenį;
- (8) pasirašiusi susitarimą dėl sprendimo įsteigti Tarptautinę ITER branduolio sintezės energijos organizaciją siekiant bendrai įgyvendinti ITER projektą⁽¹⁾, Bendrija išpareigojo dalyvauti statant tarptautinį termobranduolinį eksperimentinį reaktorių (ITER) ir ateityje jį eksploatuojant. Bendrijos indėlis valdomas pasitelkus Europos ITER įgyvendinimo ir branduolių sintezės energetikos vystymo bendrąją įmonę (toliau – Branduolių sintezės energetikos bendroji įmonė), įsteigtą Tarybos sprendimu 2007/198/Euratomas⁽²⁾. Tos bendrosios įmonės veikla, įskaitant su ITER susijusią veiklą, turi būti reglamentuojama atskiru teisėkūros procedūra priimtu aktu;
- (9) kad branduolių sintezė taptų patikimu komercinės energijos gamybos būdu, visų pirma būtina sėkmingai ir laiku užbaigti ITER statybą ir pradėti jį eksploatuoti. Antra, reikia parengti plataus užmojo, tačiau realistiškas elektros energijos gamybos iki 2050 m. veiksmų planą. Kad minėti tikslai būtų pasiekti, Europos branduolių sintezės programa turi būti perorientuota į bendrą veiklos programą, kuria būtų įgyvendinamas šis veiksmų planas. Siekiant užtikrinti šiuo metu vykdomos branduolių sintezės mokslinių tyrimų veiklos pasiekimus ir ilgalaikį branduolių sintezės srities suinteresuotųjų subjektų išpareigojimą bei bendradarbiavimą, reikėtų užtikrinti Bendrijos paramos tęstinumą. Daugiau dėmesio turėtų būti skiriama visų pirma ne tik ITER rėmimo veiklai, bet ir su demonstracinio reaktoriaus kūrimu susijusiems veiksams, atitinkamai atvejais įskaitant didesnę privataus sektoriaus dalyvavimą. Toks racionalizavimas ir prioritetų perorientavimas turėtų būti įgyvendinti nepakenkiant Europos lyderystei branduolių sintezės mokslo bendruomenėje;
- (10) JTC turėtų toliau teikti nepriklausomą, į užsakovų poreikius orientuotą mokslinę ir technologinę pagalbą, kuri reikalinga formuojant, plėtojant, įgyvendinant Bendrijos politiką ir vykdamas jos stebėseną, visų pirma branduolinės saugos ir saugumo mokslinių tyrimų bei mokymo srityje. Siekiant optimizuoti žmogiškuosius išteklius ir užtikrinti, kad moksliniai tyrimai Sąjungoje nebūtų dubliuojami, visa nauja JTC veikla turėtų būti analizuojama siekiant patikrinti jos suderinamumą su valstybėse narėse vykdoma veikla. Bendrosios programos „Horizontas 2020“ saugumo aspektai turėtų apimti tik tiesioginius JTC veiksmus;
- (11) JTC ir toliau turėtų kurti papildomus išteklius vykdydamas konkurencinę veiklą, kuri, be kita ko, apima dalyvavimą netiesioginiuose Euratomo programos veiksmuose, trečiųjų šalių veikloje ir mažesne apimtimi intelektinės nuosavybės naudojimą;
- (12) atsižvelgiant į visų jos valstybių narių interesus, Sąjungos vaidmuo yra parengti sistemą, pagal kurią būtų remiami pažangiausi bendri moksliniai tyrimai, žinių apie branduolių dalijimosi technologijas kaupimas ir išsaugojimas, ypač daug dėmesio skiriant saugai, saugumui, radiacinei saugai ir branduolinių ginklų neplatitimui. Tam reikalinga nepriklausoma mokslo bazė, kurią rengiant JTC gali atlikti itin svarbų vaidmenį. Tai pripažinta Komisijos 2010 m. spalio 6 d. komunikate Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui bei Regionų komitetui „Strategijos „Europa 2020“ pavyzdinė iniciatyva „Inovacijų sąjunga“, kuriame Komisija pareiškė ketinanti su JTC pagalba sustiprinti politikai formuoti reikalingą mokslo bazę. Tą užduotį JTC siūlo atlikti jo vykdomus branduolinės saugos ir saugumo srities mokslinius tyrimus orientuojant į Sąjungos politikos prioritetus;
- (13) siekiant sustiprinti mokslo bei visuomenės ryšius ir padidinti visuomenės pasitikėjimą mokslu, Euratomo programoje pirmenybė turėtų būti teikiama sąmoningam piliečių ir pilietinės visuomenės dalyvavimui sprendžiant mokslinių tyrimų ir inovacijų klausimus propaguojant mokslinį švietimą, didinant mokslinių žinių prieinamumą, rengiant atsakingas mokslinių tyrimų ir inovacijų darbotvarkes, kuriose atsižvelgiama į piliečiams bei pilietinei visuomenei susirūpinimą keliančius klausimus ir lūkesčius, ir sudarant palankias sąlygas dalyvauti veikloje pagal Euratomo programą;
- (14) įgyvendinant Euratomo programą turėtų būti atsižvelgiama į kintančias mokslo ir technologijų, pramonės, politikos ir visuomenės galimybes ir poreikius. Darbotvarkės turėtų būti rengiamos palaikant glaudžius ryšius su visų susijusių sektorių suinteresuotaisiais subjektais ir turėtų būti pakankamai lanksčios, kad būtų galima atsižvelgti į naujus pokyčius. Įgyvendinant Euratomo programą galėtų būti naudojamos išorės konsultacijomis, be kita ko, pasitelkiant atitinkamas struktūras, pavyzdžiui, Europos technologijų platformas;
- (15) debatų, vykusių 2013 m. vasario 26 ir 27 d. Briuselyje Komisijos ir Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto bendrai organizuotame simpoziume „Branduolių dalijimosi mokslinių tyrimų nauda ir suvaržymai kuriant mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomiką“, kurio pagrindas – tarpdisciplininė studija, kurią rengiant dalyvavo, be kita ko, energetikos, ekonomikos ir socialinių mokslų sričių ekspertai, išvadose pripažinta, kad reikia tęsti branduolinius mokslinius tyrimus Europos lygiu;

⁽¹⁾ OL L 358, 2006 12 16, p. 62.

⁽²⁾ 2007 m. kovo 27 d. Tarybos sprendimas 2007/198/Euratomas, įsteigiantis Europos ITER įgyvendinimo ir branduolių sintezės energetikos vystymo bendrąją įmonę ir suteikiantis jai lengvatas (OL L 90, 2007 3 30, p. 58).

- (16) įgyvendinant Euratomo programą turėtų būti prisidėta didinant mokslininko tyrėjo profesijos patrauklumą Sąjungoje. Deramas dėmesys turėtų būti skiriamas Europos mokslininkų chartijai ir Mokslininkų priėmimo į darbą elgesio kodeksui ⁽¹⁾, taip pat kitoms susijusioms bazinėms gairėms, nustatytoms kuriant Europos mokslinių tyrimų erdvę, kartu atsižvelgiant į jų savanorišką pobūdį;
- (17) plėtojant veiklą pagal Euratomo programą turėtų būti siekiama skatinti moterų ir vyrų lygybę mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje, visų pirma šalinant pagrindines lyčių nelygybės priežastis, išnaudojant visą abiejų lyčių mokslininkų tyrėjų potencialą ir įtraukiant lyčių aspektą į projektų turinį, kad būtų pagerinta mokslinių tyrimų kokybė ir skatinamos inovacijos. Vykdamas veiklą taip pat turėtų būti siekiama įgyvendinti su vyrų ir moterų lygybe susijusius principus, įtvirtintus Europos Sąjungos sutarties 2 ir 3 straipsniuose ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 8 straipsnyje;
- (18) vykdamas mokslinių tyrimų ir inovacijų veiklą, remiamą pagal Euratomo programą, turėtų būti laikomasi svarbiausių etikos principų. Atitinkamais atvejais turėtų būti atsižvelgiama į Europos mokslo ir naujųjų technologijų etikos grupės nuomonę energetikos klausimais. Vykdamas mokslinius tyrimus taip pat turėtų būti atsižvelgiama į SESV 13 straipsnį ir mažinamas gyvūnų naudojimas moksliniuose tyrimuose ir bandymuose, siekiant ilgainiui jo atsakyti. Visa veikla turėtų būti vykdoma užtikrinant aukštą žmonių sveikatos apsaugos lygį;
- (19) didesnio poveikio taip pat būtų galima pasiekti, jei Euratomo programos ir privačiojo sektoriaus lėšos būtų bendrai skiriamos viešojo ir privačiojo sektorių partnerystėse svarbiausiose srityse, kur moksliniai tyrimai ir inovacijos galėtų padėti siekti Sąjungos bendrųjų konkurencingumo tikslų. Ypač daug dėmesio turėtų būti skiriama mažųjų ir vidutinių įmonių dalyvavimui;
- (20) Euratomo programa turėtų būti skatinamas bendrais interesais ir abipuse nauda grindžiamas bendradarbiavimas, visų pirma saugos srityje, su trečiosiomis šalimis, ypač siekiant propaguoti nuolatinį branduolinės saugos gerinimą;
- (21) siekiant sudaryti vienodas sąlygas visoms vidaus rinkoje veikiančioms įmonėms, Euratomo programoje numatytas finansavimas turėtų atitikti valstybės pagalbos taisykles,
- kad būtų užtikrintas viešųjų išlaidų veiksmingumas ir išvengta rinkos iškraipymo, pavyzdžiui, privačiojo sektoriaus finansavimo išstūmimo, neveiksmingų rinkos struktūrų kūrimo ar neefektyvių įmonių išlaikymo;
- (22) 2011 m. vasario 4 d. Europos Vadovų Taryba savo išvadoje pripažino, kad reikia naujo požiūrio į kontrolės bei rizikos valdymą Sąjungos mokslinių tyrimų finansavimo srityje, ir paragino susitarti dėl naujos pusiausvyros tarp pasitikėjimo bei kontrolės ir tarp rizikavimo bei rizikos vengimo. Europos Parlamentas 2010 m. lapkričio 11 d. rezoliucijoje dėl mokslinių tyrimų bendrųjų programų įgyvendinimo paprastinimo ⁽²⁾ paragino imtis pragmatinių postūmių, siekiant administracinio ir finansinio supaprastinimo, ir pareiškė, kad Sąjungos mokslinių tyrimų finansavimo valdymas turėtų būti labiau pagrįstas pasitikėjimu ir rizikos toleravimu dalyvių atžvilgiu;
- (23) Sąjungos finansiniai interesai turėtų būti proporcingomis priemonėmis saugomi per visą išlaidų ciklą, įskaitant pažeidimų prevenciją, nustatymą ir tyrimą, prarastų, neteisingai išmokėtų ar netinkamai panaudotų lėšų susigrąžinimą ir atitinkamais atvejais sankcijas. Persvarstyta kontrolės strategija, kurioje daugiausia dėmesio bus skiriama nebe klaidų dažnumo minimizavimui, o rizika grindžiamai kontrolei ir sukčiavimo atvejų nustatymui, turėtų sumažinti kontrolės našta dalyviams;
- (24) svarbu užtikrinti Euratomo programos patikimą finansinį valdymą ir tai, kad ji būtų įgyvendinama kuo veiksmingiau ir naudotojams priimtinausiu būdu, kartu užtikrinant teisinį tikrumą ir jos prieinamumą visiems dalyviams. Būtina užtikrinti, kad būtų laikomasi Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 ⁽³⁾ (toliau – finansinis reglamentas) atitinkamų nuostatų ir supaprastinimo bei geresnio reglamentavimo reikalavimų;
- (25) siekiant užtikrinti, kad Euratomo programa būtų įgyvendinama kuo efektyviau, kad taikant supaprastintas procedūras visiems dalyviams būtų sudarytos palankios sąlygos dalyvauti programoje ir kad jiems būtų taikoma nuosekli, išsami ir skaidri sistema, dalyvavimui Euratomo programoje ir mokslinių tyrimų rezultatų sklaidai turėtų būti taikomos bendrajai programai „Horizontas 2020“ galiojančios taisyklės, nustatytos Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 1291/2013 su tam tikrais pataisymais arba išimtimis;

⁽¹⁾ 2005 m. kovo 11 d. Komisijos rekomendacija dėl Europos mokslininkų chartijos ir dėl Mokslininkų priėmimo į darbą elgesio kodekso (OL L 75, 2005 3 22, p. 67).

⁽²⁾ OL C 74E, 2012 3 13, p. 34.

⁽³⁾ 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių ir kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002 (OL L 298, 2012 10 26, p. 1).

- (26) svarbu ir toliau gerinti naudojimosi dalyvių sukurta intelektine nuosavybe sąlygas, kartu apsaugant kitų dalyvių ir Bendrijos teisėtus interesus pagal Sutarties 2 skyrių;
- (27) Komisijos valdomi dalyvių garantijų fondai, įsteigti pagal Tarybos reglamentą (Euratomas) Nr. 1908/2006 ⁽¹⁾ ir Tarybos reglamentą (Euratomas) Nr. 139/2012 ⁽²⁾, pasirodė esantys svarbus apsaugos mechanizmas, mažinantis riziką, susijusią su sumomis, kurias išpareigojimų nevykdantys dalyviai yra skolingi ir kurių jie nesumoka. Dalyvių garantijų fondas, įsteigtas pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1290/2013 ⁽³⁾, taip pat turėtų apimti veiksmus, vykdomus pagal Reglamentą (Euratomas) Nr. 1908/2006, Reglamentą (Euratomas) Nr. 139/2012 ir šį reglamentą;
- (28) siekiant užtikrinti vienodas pagal Euratomo programą vykdomų netiesioginių veiksmų įgyvendinimo sąlygas, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai patvirtinti darbo programas ir priimti sprendimą dėl netiesioginių veiksmų finansavimo patvirtinimo. Tais įgyvendinimo įgaliojimais turėtų būti naudojamasi laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 182/2011 ⁽⁴⁾;
- (29) norint pasiekti Euratomo programos tikslus atitinkamoje srityse, būtina remti kompleksinę veiklą, vykdomą tiek vien pagal Euratomo programą, tiek kartu su bendrosios programos „Horizontas 2020“ veikla;
- (30) norint užtikrint veiksmingą veiklos rezultatų valdymą, įskaitant vertinimą ir stebėseną, reikia parengti konkrečius veiklos rezultatų rodiklius, kuriuos būtų galima
- išmatuoti per tam tikrą laiką, kurie būtų realistiški ir atspindėtų intervencijos logiką ir kurie būtų susiję su atitinkama tikslų ir veiksmų hierarchija. Turėtų būti įdiegti tinkami Euratomo programos įgyvendinimo bei stebėsenos ir Europos mokslinių tyrimų erdvės pažangos, pasiekimų bei veikimo stebėsenos koordinavimo mechanizmai;
- (31) dėl JTC tiesioginių veiksmų mokslinio ir technologinio turinio konsultuotasi su JTC valdytojų taryba, kuri sudaryta Komisijos sprendimu 96/282/Euratomas ⁽⁵⁾;
- (32) siekiant teisinio tikrumo, 1980 m. gruodžio 16 d. Tarybos sprendimas, kuriuo įsteigiamas Sintezės programos konsultacinis komitetas ⁽⁶⁾, Tarybos sprendimas 84/338/Euratomas, EAPB, EEB ⁽⁷⁾, Tarybos sprendimas 2006/970/Euratomas ⁽⁸⁾, Tarybos sprendimas 2006/976/Euratomas ⁽⁹⁾, Tarybos sprendimas 2006/977/Euratomas ⁽¹⁰⁾, Reglamentas (Euratomas) Nr. 1908/2006, Tarybos sprendimas 2012/93/Euratomas ⁽¹¹⁾, Reglamentas (Euratomas) Nr. 139/2012, Tarybos sprendimas 2012/94/Euratomas ⁽¹²⁾ ir Tarybos sprendimas 2012/95/Euratomas ⁽¹³⁾ turėtų būti panaikinti;

⁽⁵⁾ 1996 m. balandžio 10 d. Komisijos sprendimas 96/282/Euratomas dėl Jungtinio tyrimų centro reorganizavimo (OL L 107, 1996 4 30, p. 12).

⁽⁶⁾ Tarybos sprendimas 4151/81 (ATO 103), 1981 1 8, nepaskelbtas Oficialiajame leidinyje.

⁽⁷⁾ 1984 m. birželio 29 d. Tarybos sprendimas 84/338/Euratomas, EAPB, EEB dėl Bendrijos tyrimų, plėtros ir demonstravimo veiklos valdymo ir koordinavimo struktūrų bei tvarkos (OL L 177, 1984 7 4, p. 25).

⁽⁸⁾ 2006 m. gruodžio 18 d. Tarybos sprendimas 2006/970/Euratomas dėl Europos atominės energijos bendrijos (Euratomas) septintosios bendrosios branduolinių tyrimų ir mokymo veiklos programos (2007–2011 m.) (OL L 400, 2006 12 30, p. 60).

⁽⁹⁾ 2006 m. gruodžio 19 d. Tarybos sprendimas 2006/976/Euratomas dėl specialiosios programos, įgyvendinančios Europos atominės energijos bendrijos (Euratomas) septintąją bendrąją branduolinių tyrimų ir mokymo veiklos programą (2007–2011 m.) (OL L 400, 2006 12 30, p. 404).

⁽¹⁰⁾ 2006 m. gruodžio 19 d. Tarybos sprendimas 2006/977/Euratomas dėl specialiosios programos, kurią vykdys Jungtinis tyrimų centras savo tiesiogine veikla pagal Europos atominės energijos bendrijos (Euratomas) Septintąją bendrąją branduolinių tyrimų ir mokymo veiklos programą (2007–2011 m.) (OL L 400, 2006 12 30, p. 434).

⁽¹¹⁾ 2011 m. gruodžio 19 d. Tarybos sprendimas 2012/93/Euratomas dėl 2012–2013 m. Europos atominės energijos bendrijos branduolinių mokslinių tyrimų ir mokymo veiklos bendrosios programos (OL L 47, 2012 2 18, p. 25).

⁽¹²⁾ 2011 m. gruodžio 19 d. Tarybos sprendimas 2012/94/Euratomas dėl netiesioginiais veiksmais vykdytinos specialiosios programos, kuria įgyvendinama 2012–2013 m. Europos atominės energijos bendrijos branduolinių mokslinių tyrimų ir mokymo veiklos bendroji programa (OL L 47, 2012 2 18, p. 33).

⁽¹³⁾ 2011 m. gruodžio 19 d. Tarybos sprendimas 2012/95/Euratomas dėl tiesioginiais Jungtinio tyrimų centro veiksmais vykdytinos specialiosios programos, kuria įgyvendinama 2012–2013 m. Europos atominės energijos bendrijos branduolinių mokslinių tyrimų ir mokymo veiklos bendroji programa (OL L 47, 18.2.2012, p. 40).

⁽¹⁾ 2006 m. gruodžio 19 d. Tarybos reglamentas (Euratomas) Nr. 1908/2006, nustatantis įmonių, mokslinių tyrimų centrų ir universitetų dalyvavimo Europos atominės energijos bendrijos (Euratomas) septintosios bendrosios programos veiksmuose ir mokslinių tyrimų rezultatų sklaidos taisyklės (2007–2011 m.) (OL L 400, 2006 12 30, p. 1).

⁽²⁾ 2011 m. gruodžio 19 d. Tarybos reglamentas (Euratomas) Nr. 139/2012, kuriuo nustatomos įmonių, mokslinių tyrimų centrų ir universitetų dalyvavimo vykdančių netiesioginius veiksmus pagal 2012–2013 m. Europos atominės energijos bendrijos bendrąją programą ir mokslinių tyrimų rezultatų sklaidos taisyklės (OJ L 47, 2012 2 18, p. 1).

⁽³⁾ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1290/2013, kuriuo nustatomos bendrosios mokslinių tyrimų ir inovacijų programos „Horizontas 2020“ (2014–2020 m.) dalyvavimo ir sklaidos taisyklės ir panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 1906/2006 (Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 81).

⁽⁴⁾ 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai (OL L 55, 2011 2 28, p. 13).

(33) Komisija konsultavosi su Euratomo mokslo ir technikos komitetu,

3 straipsnis

Tikslai

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ;

I ANTRAŠTINĖ DALIS

PROGRAMOS SUKŪRIMAS

1 straipsnis

Programos sukūrimas

Šiuo reglamentu 2014 m. sausio 1 d.–2018 m. gruodžio 31 d. laikotarpiui sukuriamas Europos atominės energijos bendrijos mokslinių tyrimų ir mokymo programa (toliau – Euratomo programa) ir nustatomos dalyvavimo toje programoje taisyklės, kurios taikomos ir dalyvavimui pagal šį reglamentą suteiktas lėšas administruojančių finansavimo įstaigų programose, taip pat veikloje, kuri bendrai vykdoma pagal šį reglamentą ir pagal bendrąją mokslinių tyrimų ir inovacijų programą „Horizontas 2020“ (toliau – bendroji programa „Horizontas 2020“), sukurtą Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1291/2013.

2 straipsnis

Apibrėžtys

Šiame reglamente vartojamų terminų apibrėžtys:

a) *mokslinių tyrimų ir inovacijų veikla* – visų rūšių mokslinių tyrimų, technologinės plėtros, demonstracinė ir inovacijų veikla, įskaitant bendradarbiavimo su trečiosiomis šalimis ir tarptautinėmis organizacijomis propagavimą, rezultatų sklaidą ir optimizavimą, taip pat mokslininkų tyrėjų mokymo ir judumo Europos atominės energijos bendrijoje (toliau – Bendrija) skatinimą;

b) *tiesioginiai veiksmai* – mokslinių tyrimų ir inovacijų veikla, kurią Komisija vykdo pasitelkdama savo Jungtinį tyrimų centrą (JTC);

c) *netiesioginiai veiksmai* – mokslinių tyrimų ir inovacijų veikla, kuriai Sąjunga arba Bendrija (toliau – Sąjunga) skiria finansinę paramą ir kurią vykdo dalyviai;

d) *viešojo ir privačiojo sektorių partnerystė* – partnerystė, pagal kurią privačiojo sektoriaus partneriai, Bendrija ir tam tikrais atvejais kiti partneriai, pavyzdžiui, viešojo sektoriaus įstaigos, įsipareigoja bendrai remti mokslinių tyrimų ir inovacijų programos ar veiklos plėtojimą ir įgyvendinimą;

e) *viešojo sektoriaus subjektų partnerystė* – partnerystė, pagal kurią viešojo sektoriaus įstaigos ar viešųjų paslaugų srityje veikiančios įstaigos vietos, regioniniu, nacionaliniu ar tarptautiniu lygiu su Bendrija įsipareigoja bendrai remti mokslinių tyrimų ir inovacijų programos ar veiklos plėtojimą ir įgyvendinimą.

1. Bendrasis Euratomo programos tikslas – vykdyti branduolinių mokslinių tyrimų ir mokymo veiklą, itin akcentuojant nuolatinį branduolinės saugos, saugumo ir radiacinės saugos gerinimą, visų pirma siekiant potencialiai prisidėti prie saugos, efektyvumo ir saugumo principus atitinkančio ilgalaikio energetikos sistemos priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo. Bendrojo tikslo siekiama vykdant I priede nurodytų rūšių veiklą, apimančią tiesioginius ir netiesioginius veiksmus, kuriais siekiama šio straipsnio 2 ir 3 dalyse nustatytų konkrečių tikslų.

2. Euratomo programos netiesioginių veiksmų konkretūs tikslai yra šie:

- a) remti branduolinių sistemų saugą;
- b) prisidėti prie galutinių branduolinių atliekų tvarkymo saugių ilgesnio laikotarpio sprendimų kūrimo, įskaitant galutinį geologinį laidojimą ir išskyrimą bei transmutaciją;
- c) remti žinių ir kompetencijos branduolinėje srityje plėtojimą ir tvarumą Sąjungoje;
- d) remti radiacinę saugą ir spinduliuotės naudojimo būdų medicinoje plėtojimą, įskaitant, *inter alia*, patikimą ir saugų radioaktyviųjų izotopų tiekimą ir naudojimą;
- e) eksploatuojant esamus ir būsimus branduolių sintezės objektus padėti įrodyti, kad branduolių sintezė gali būti naudojama energijos gamybos reikmėms;
- f) padėti būsimoms branduolių sintezės jėgainėms reikalingus pagrindus, kuriant medžiagas, technologijas ir koncepcijas;
- g) skatinti inovacijas ir pramonės konkurencingumą;
- h) užtikrinti, kad europinės svarbos mokslinių tyrimų infrastruktūra būtų prieinama ir ja būtų naudojama.

3. Euratomo programos tiesioginių veiksmų konkretūs tikslai yra šie:

- a) didinti branduolinę saugą, įskaitant branduolinių reaktorių ir kuro saugą, atliekų tvarkymą, įskaitant galutinį geologinį laidojimą ir išskyrimą bei transmutaciją; eksploatavimo nutraukimą ir avarinę parengtį;
- b) didinti branduolinį saugumą, įskaitant branduolinės saugos priemones, branduolinių ginklų neplatimą, kovą su neteisėta prekyba ir branduolinę ekspertizę;

- c) didinti standartizacijos reikmėms naudojamos branduolinio mokslo bazės kokybę;
- d) sudaryti palankias žinių valdymo, švietimo ir mokymo sąlygas;
- e) remti Sąjungos branduolinės saugos ir saugumo politiką.

Visa Jungtiniam tyrimų centrui pavedama nauja veikla išanalizuojama JTC valdytojų tarybos, kad būtų patikrintas jos suderinamumas su valstybėse narėse vykdoma veikla.

4. Euratomo programa įgyvendinama taip, kad būtų užtikrinta, kad prioritetai bei remiama veikla atitiktų kintančius poreikius ir jais būtų atsižvelgiama į mokslo, technologijų, inovacijų, politikos formavimo, rinkų ir visuomenės pokyčius, siekiant optimizuoti žmogiškuosius bei finansinius išteklius ir išvengti veiklos dubliavimo vykdant branduolinius mokslinius tyrimus ir technologinę plėtrą Sąjungoje.

5. Įgyvendinant 2 ir 3 dalyse nurodytus konkrečius tikslus gali būti atsižvelgiama ir į Euratomo programos įgyvendinimo laikotarpiu iškilusius naujus ir nenumatytus poreikius. Tinkamai pagrįstais atvejais tai gali apimti veiksmus, vykdomus atsižvelgiant į naujas galimybes, krizes bei grėsmes, į poreikius, susijusius su naujų sričių Sąjungos politikos formavimu, ir į veiksmų, kuriuos numatyta finansuoti pagal būsimas programas, valdymą.

4 straipsnis

Biudžetas

1. Euratomo programos įgyvendinimui skiriamas 1 603 329 000 EUR finansinis paketas. Ta suma paskirstoma taip:

- a) branduolių sintezės mokslinių tyrimų ir plėtos programos netiesioginiams veiksams –728 232 000 EUR;
- b) branduolių dalijimosi, saugos ir radiacinės saugos netiesioginiams veiksams –315 535 000. EUR;
- c) tiesioginiams veiksams –559 562 000 EUR.

Iš Euratomo programos netiesioginiams veiksams įgyvendinti skirtos sumos Komisijos administracinėms išlaidoms per Euratomo programos vykdymo laikotarpį vidutiniškai tenka iki 7 %, o 2018 m. – ne daugiau kaip 6 %.

2. Iš Euratomo programos finansinio paketo gali būti dengiamos išlaidos, susijusios su tai programai valdyti ir jos tikslams pasiekti būtina parengiamąja, stebėsenos, kontrolės, audito ir vertinimo veikla, visų pirma su tyrimais ir ekspertų susitikimais susijusios išlaidos, kiek jos susijusios su bendraisiais šio reglamento tikslais, išlaidos, susijusios su informacinių tech-

nologijų tinklais, daugiausia skirtais informacijos tvarkymui ir keitimuisi ja, taip pat visos kitos techninės ir administracinės pagalbos išlaidos, kurias Komisija patiria valdydama Euratomo programą. Nuolatiniams ir pasikartojantiems veiksams, tokiems kaip kontrolė, auditas ir IT tinklai, skirtos išlaidos dengiamos laikantis 1 dalyje nurodytų Komisijos administracinių išlaidų ribų.

3. Jei būtina ir tinkamai pagrindžiama, asignavimai gali būti įtraukti į biudžetą po 2018 m. ir būti skirti techninės ir administracinės pagalbos išlaidoms padengti, kad būtų sudarytos galimybės administruoti veiksmus, dar nebaigtus iki 2018 m. gruodžio 31 d.

4. Jeigu tiesioginiais veiksmais prisidedama prie subjektų, kuriems pagal 6 straipsnio 2 dalį ir 15 straipsnį Komisija patikėjo atlikti įgyvendinimo užduotis, parengtų iniciatyvų, toks indėlis nelaikomas toms iniciatyvoms skiriamo finansinio įnašo dalimi.

5. Biudžetiniai įsipareigojimai gali būti padalyti į kasmet mokamų išmokų dalis. Kiekvienais metais Komisija nustato metinių išmokų įsipareigojimus atsižvelgdama į veiksmų, kuriems skiriama finansinė parama, pažangą, numatomus poreikius ir turimą biudžetą.

5 straipsnis

Trečiųjų šalių asocijavimas

1. Euratomo programoje asocijuotų šalių teisėmis gali dalyvauti:

a) stojančiosios šalys, šalys kandidatės ir galimos kandidatės, laikantis tų šalių dalyvavimo Sąjungos programose bendrųjų principų ir bendrųjų sąlygų, nustatytų atitinkamuose asociacijos tarybų bendruosiuose susitarimuose ir sprendimuose ar panašiuose susitarimuose;

b) Europos laisvosios prekybos asociacijos (ELPA) narės arba šalys ar teritorijos, kurioms taikoma Europos kaimynystės politika ir kurios atitinka visus toliau išvardytus kriterijus:

i) turi gerų mokslo, technologijų ir inovacijų srities pajėgumų;

ii) turi geros dalyvavimo Sąjungos mokslinių tyrimų ir inovacijų programose patirties;

iii) sąžiningai ir teisingai taiko intelektinės nuosavybės teises.

c) Euratomo septintosios bendrosios programos asocijuotosios šalys arba teritorijos.

2. Konkrečios asocijuotųjų šalių dalyvavimo Euratomo programoje sąlygos, įskaitant finansinį įnašą, apskaičiuotą pagal asocijuotosios šalies bendrąjį vidaus produktą, nustatomos tarptautiniuose Sąjungos ir asocijuotųjų šalių susitarimuose.

II ANTRAŠTINĖ DALIS

ĮGYVENDINIMAS

I SKYRIUS

Įgyvendinimas, valdymas ir paramos rūšys

6 straipsnis

Valdymas ir Bendrijos paramos rūšys

1. Euratomo programa įgyvendinama vykdant netiesioginius veiksmus ir taikant vieną ar kelias iš finansiniame reglamente numatytų finansavimo rūšių, visų pirma dotacijas, prizus, viešuosius pirkimus ir finansines priemones. Bendrijos paramą taip pat sudaro tiesioginiai veiksmai, t. y. JTC vykdoma mokslinių tyrimų ir inovacijų veikla.

2. Nedarant poveikio Sutarties 10 straipsniui, Komisija gali patikėti dalį Euratomo programos įgyvendinti finansavimo įstaigoms, nurodytoms finansinio reglamento 58 straipsnio 1 dalies c punkte.

Komisija taip pat gali patikėti įgyvendinti netiesioginius veiksmus pagal Euratomo programą įstaigoms, sukurtoms pagal bendrąją programą „Horizontas 2020“ arba joje nurodytoms.

3. Komisija, taikydama 12 straipsnio 3 dalyje nurodytą nagrinėjimo procedūrą, priima įgyvendinimo aktus, kuriais priimamas sprendimas dėl netiesioginių veiksmų finansavimo patvirtinimo.

7 straipsnis

Dalyvavimo ir mokslinių tyrimų rezultatų sklaidos taisyklės

1. Atsižvelgiant į šio straipsnio 2 ir 3 dalis, teisės subjektų dalyvavimui netiesioginiuose pagal Euratomo programą vykdomuose veiksmuose taikomos Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 1290/2013 nustatytos taisyklės.

2. Įgyvendinant Euratomo programą saugumo taisyklės, nurodytos Reglamento (ES) Nr. 1290/2013 43 straipsnio 2 dalyje, apima valstybių narių gynybinius interesus, kaip apibrėžta Sutarties 24 straipsnyje.

Nukrypstant nuo Reglamento (ES) Nr. 1290/2013 41 straipsnio 3 dalies pirmos pastraipos, Komisija arba finansavimo įstaiga, atsižvelgdama į Bendrijos finansinį įnašą gavusių dalyvių pasiekus rezultatus, gali paprieštarauti nuosavybės teisių perdavimui arba tiek išimtinės, tiek neišimtinės licencijos suteikimui tretie-

siems asmenims, įsisteigusiems trečiojoje šalyje, kuri nedalyvauja Euratomo programoje asocijuotos šalies teisėmis, jeigu ji mano, kad toks licencijos suteikimas ar nuosavybės teisių perdavimas neatitinka Sąjungos ekonomikos konkurencingumo didinimo interesų arba nedera su etikos principais ar saugumo reikalavimais. Saugumo reikalavimai apima valstybių narių gynybinius interesus, kaip apibrėžta Sutarties 24 straipsnyje.

Nukrypstant nuo Reglamento (ES) Nr. 1290/2013 46 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos, Bendrija ir jos bendros įmonės, rengdamos, įgyvendindamos ir stebėdamos Bendrijos politiką ir programas arba išipareigojimus, priištus tarptautiniu lygiu bendradarbiaujant su trečiosiomis šalimis ir tarptautinėmis organizacijomis, turi teisę naudotis Bendrijos finansinį įnašą gavusio dalyvio gautais rezultatais. Tokios naudojimosi teisės apima teisę įgalinti trečiuosius asmenis naudotis rezultatais viešuosiuose pirkimuose ir teisę išduoti sublicencijas; tokiomis teisėmis galima naudotis tik nekomerciniais ir ne konkuravimo tikslais, ir jos suteikiamos nemokamai.

3. Dalyvių garantijų fondus, įsteigtus pagal Reglamentą (Euratomas) Nr. 1908/2006 ir Reglamentą (Euratomas) Nr. 139/2012, pakeičia Dalyvių garantijų fondas, įsteigtas pagal Reglamentą (ES) Nr. 1290/2013.

Visos sumos iš dalyvių garantijų fondų, įsteigtų pagal Reglamentą (Euratomas) Nr. 1908/2006 ir Reglamentą (Euratomas) Nr. 139/2012, nuo 2013 m. gruodžio 31 d. perduodamos Dalyvių garantijų fondui, įsteigiamam pagal Reglamentą (ES) Nr. 1290/2013. Veiksmų, vykdomų pagal Sprendimą 2012/93/Euratomas, dalyviai, pasirašantys susitarimus dėl dotacijų po 2013 m. gruodžio 31 d., skiria įnašą Dalyvių garantijų fondui.

8 straipsnis

Kompleksinė veikla

1. Kad būtų pasiekti Euratomo programos tikslai ir sprendžiami Euratomo programai ir bendrajai programai „Horizontas 2020“ bendri uždaviniai, Sąjungos finansinis įnašas gali būti skiriamas veiklai, apimančiai įvairius I priede nurodytus netiesioginius veiksmus, ir (arba) veiklai, kuria įgyvendinama bendrosios programos „Horizontas 2020“ specialioji programa, nustatyta Tarybos sprendimu 2013/743/ES⁽¹⁾.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytą finansinį įnašą gali sudaryti finansiniai įnašai netiesioginiams veiksams, nurodytiems šio reglamento 4 straipsnyje ir Reglamento (ES) Nr. .../2013 6 straipsnyje, ir jis gali būti skiriamas taikant bendrąją finansavimo schemą.1291

⁽¹⁾ 2013 m. gruodžio 3 d. Tarybos sprendimas 2013/743/ES, kuriuo įsteigiama bendrąją mokslinių tyrimų ir inovacijų programą „Horizontas 2020“ (2014 – 2020 m.) įgyvendinanti specialioji programa (Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 965).

9 straipsnis

Lyčių lygybė

Įgyvendinant Euratomo programą užtikrinamas veiksmingas lyčių lygybės skatinimas ir lyčių aspekto įtraukimas į mokslinių tyrimų ir inovacijų turinį.

10 straipsnis

Etikos principai

1. Visa pagal Euratomo programą vykdoma mokslinių tyrimų ir inovacijų veikla atitinka etikos principus ir atitinkamus nacionalinius, Sąjungos ir tarptautinius teisės aktus, įskaitant Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją ir Europos žmogaus teisių konvenciją bei jos papildomus protokolus.

Ypač daug dėmesio skiriama proporcingumo principui, teisei į privatumą, teisei į asmens duomenų apsaugą, teisei į asmens fizinę ir psichinę neliečiamybę, teisei į nediskriminavimą ir būtinybę užtikrinti aukštą žmonių sveikatos apsaugos lygį.

2. Pagal Euratomo programą vykdoma mokslinių tyrimų ir inovacijų veikla yra skirta tik civilinėms reikmėms.

11 straipsnis

Darbo programos

1. Komisija, taikydama 12 straipsnio 3 dalyje nurodytą nagrinėjimo procedūrą, priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustato netiesioginių veiksmų įgyvendinimui skirtas darbo programas. Tokiomis darbo programomis suteikiama galimybė taikyti principą „iš apačios į viršų“, pagal kurį tikslų siekiama naujoviškais būdais.

Darbo programose nurodomi veiksmams įgyvendinti reikalingi pagrindiniai elementai pagal finansinį reglamentą, įskaitant išsamius veiksmų tikslus, susijusį finansavimą ir grafiką, daugiametę strategiją ir strategines gaires, skirtas tolesniems įgyvendinimo metams.

2. Tiesioginiams veiksmams Komisija pagal Sprendimą 96/282/Euratomas parengia daugiametę darbo programą, kurioje išsamiau išdėsto tikslus ir mokslinius bei technologinius prioritetus, nurodytus I priede, ir įgyvendinimo grafiką.

Toje daugiametėje darbo programoje taip pat atsižvelgiama į atitinkamą mokslinių tyrimų veiklą, kurią vykdo valstybės narės, asocijuotosios šalys ir Europos bei tarptautinės organizacijos. Prireikus ji atitinkamai atnaujinama.

3. Darbo programose, nurodytose 1 ir 2 dalyse, atsižvelgiama į mokslo, technologijų ir inovacijų padėtį nacionaliniu,

Sąjungos ir tarptautiniu mastu, taip pat į atitinkamus politikos, rinkos ir visuomenės pokyčius. Prireikus jos atitinkamai atnaujinamos.

4. Į darbo programas, nurodytas 1 ir 2 dalyse, įtraukiamas skirsnis, kuriame nurodoma 8 straipsnyje minima kompleksinė veikla.

12 straipsnis

Komiteto procedūra

1. Komisijai padeda komitetas. Tas komitetas – tai komitetas, kaip nustatyta Reglamente (ES) Nr. 182/2011.

2. Komitetas ⁽¹⁾ į posėdžius renkasi dviejų skirtingų sudėčių: viena nagrinėja su branduolio dalijimusi, kita – su branduolių sinteze susijusius Euratomo programos aspektus.

3. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikoma nagrinėjimo procedūra pagal Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnį.

4. Kai komiteto nuomonei gauti būtina rašytinė procedūra, tokia procedūra laikoma baigta be rezultato, jei per nuomonei pateikti nustatytą laikotarpį taip nusprendžia komiteto pirmininkas arba to prašo paprastoji komiteto narių dauguma.

13 straipsnis

Komisija reguliariai informuoja 12 straipsnyje nurodytą komitetą apie bendrą Euratomo programos įgyvendinimo pažangą ir laiku pateikia jam informaciją apie visus pagal Euratomo programą pasiūlytus ar finansuojamus netiesioginius veiksmus.

14 straipsnis

Išorės konsultacijos ir visuomenės dalyvavimas

1. Įgyvendinant Euratomo programą atsižvelgiama į konsultacijas ir informaciją, kurių šaltiniai atitinkamai atvejais yra:

a) Euratomo mokslo ir technikos komitetas – pagal Sutarties 134 straipsnį;

b) Komisijos sudarytos nepriklausomos aukšto lygio ekspertų patarimosios grupės;

c) pagal tarptautinius mokslo ir technologijų susitarimus sukurtos dialogo struktūros;

d) prognozavimo veikla;

⁽¹⁾ Kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos įgyvendinti Euratomo programą, Komisija pagal savo nustatytas gaires padengs po vieno atstovo ir po vieno eksperto / patarėjo iš kiekvienos valstybės narės dalyvavimo kiekviename programos komiteto posėdyje, nustatytame darbotvarkėje, išlaidas svarstant tuos darbotvarkės klausimus, kai valstybei narei reikalingos specialios ekspertinės žinios.

- e) tikslinės viešosios konsultacijos (prireikus įskaitant regionines ir nacionalines valdžios institucijas arba suinteresuotuosius subjektus); ir
- f) skaidrūs bei interaktyvūs procesai, kuriais užtikrinamas atsakingų mokslinių tyrimų ir inovacijų rėmimas.

2. Taip pat visapusiškai atsižvelgiama į mokslinių tyrimų ir inovacijų darbotvarkes, parengtas, *inter alia*, Europos technologijų platformų, bendrų programavimo iniciatyvų ir Europos inovacijų partnerysčių.

II SKYRIUS

Konkrečios veiksmų sritys

15 straipsnis

Mažosios ir vidutinės įmonės

Ypač daug dėmesio skiriama siekiant užtikrinti deramą mažųjų ir vidutinių įmonių (MVĮ) ir apskritai privačiojo sektoriaus subjektų dalyvavimą Euratomo programoje ir atitinkamą inovacinių poveikį jiems. Taikant vertinimo ir stebėsenos priemones atliekami kiekybiniai ir kokybiniai MVĮ dalyvavimo vertinimai.

16 straipsnis

Viešojo ir privačiojo sektorių partnerystė ir viešojo sektoriaus subjektų partnerystė

Siekiant 3 straipsnyje nurodytų tikslų, konkrečiai Euratomo programos veikla gali būti įgyvendinta pasitelkiant:

- a) pagal Sutarties 5 skyrių įsteigtas bendras įmonės;
- b) viešojo sektoriaus subjektų partnerystes, kurių veikla grindžiama „Programos bendro finansavimo veiksmai“ finansavimo schema;
- c) sutartines viešo ir privačiojo sektorių partnerystes, nurodytas Reglamento (ES) Nr. 1291/2013 25 straipsnyje.

17 straipsnis

Tarptautinis bendradarbiavimas su trečiosiomis šalimis ir tarptautinėmis organizacijomis

1. Trečiojoje šalyse įsisteigę subjektai ir tarptautinės organizacijos turi teisę dalyvauti netiesioginiuose Euratomo programos veiksmuose, laikydamiesi Reglamente (ES) Nr. 1290/2013 nustatytų sąlygų. Tuo tikslu bendrojo principo išimtyms nustatytos šio reglamento 7 straipsnyje. Įgyvendinant Euratomo programą tarptautinis bendradarbiavimas su trečiosiomis šalimis ir tarptautinėmis organizacijomis skatinamas šiais tikslais:

- a) didinti Sąjungos mokslinių tyrimų ir inovacijų pažangumą ir patrauklumą bei jos ekonomikos ir pramonės konkurencingumą;
- b) veiksmingai spręsti bendrus visuomenės uždavinius;
- c) remti Sąjungos išorės ir vystymosi politikos tikslus papildant išorės ir vystymosi programas. Ieškoma sinergijos su kitų sričių Sąjungos politika.

2. Tiksliniai veiksmai, kuriais siekiama skatinti bendradarbiavimą su konkrečiomis trečiosiomis šalimis ar trečiųjų šalių grupėmis, įgyvendinami remiantis strateginiu požiūriu, taip pat bendruoju interesu, prioritetais ir abipuse nauda, atsižvelgiant į jų mokslinius ir technologinius pajėgumus, rinkos galimybes ir numatomą poveikį.

Turėtų būti skatinama abipusiai naudotis trečiųjų šalių programomis. Siekiant kuo labiau padidinti poveikį, skatinamas koordinavimas ir sinergija su valstybių narių ir asocijuotųjų šalių iniciatyvomis. Bendradarbiavimo pobūdis gali skirtis priklausomai nuo konkrečių šalių partnerių.

Nustatant bendradarbiavimo prioritetus atsižvelgiama į Sąjungos politikos pokyčius ir bendradarbiavimo su trečiosiomis šalimis galimybes ir sąžiningą ir teisingą intelektinės nuosavybės teisių traktavimą.

18 straipsnis

Informavimas, komunikacija, naudojimasis rezultatais ir jų sklaida

1. Įgyvendinant Euratomo programą, sklaidos ir komunikacijos veikla laikoma sudėtine pagal Euratomo programą remiamų veiksmų dalimi.
2. Komunikacijos veikla gali apimti:
- a) iniciatyvas, kuriomis siekiama didinti informuotumą ir sudaryti palankesnes sąlygas gauti finansavimą pagal Euratomo programą visų pirma tiems regionams ar tų tipų dalyviams, kuriems palyginti mažai atstovaujama;
- b) tikslingą paramą projektams ir konsorciumams, siekiant užtikrinti jiems galimybę naudotis būtinais gebėjimais, kad būtų įmanoma optimizuoti komunikaciją, naudojimąsi rezultatais ir jų sklaidą;
- c) iniciatyvas, kurias įgyvendinant būtų skatinamas dialogas ir diskusijos su visuomene mokslo, technologijų ir inovacijų klausimais bei skatinama naudotis socialine žiniasklaida ir kitomis inovacinėmis technologijomis bei metodikomis;
- d) informavimą apie Sąjungos politikos prioritetus, jei jie susiję su šio reglamento tikslais; visų pirma Komisija laiku teikia išsamią informaciją valstybėms narėms.

3. Laikantis Sutarties ir atitinkamų Sąjungos teisės aktų, sklaidos veikla gali apimti:

- a) veiksmus, kuriais sujungiami kelių projektų rezultatai, įskaitant projektus, kurie gali būti finansuojami iš kitų šaltinių, siekiant sukurti vartotojams patogias duomenų bazines ir parengti ataskaitas su pagrindinių išvadų santraukomis;
- b) politiką formuojančių asmenų, įskaitant standartizacijos įstaigas, informavimą apie rezultatus, siekiant paskatinti atitinkamas tarptautinio, Sąjungos, nacionalinio ir regioninio lygmens įstaigas naudotis politikos formavimui svarbiais rezultatais.

III SKYRIUS

Kontrolė

19 straipsnis

Kontrolė ir auditas

1. Šiam reglamentui įgyvendinti parengiama tokia kontrolės sistema, kuri suteiktų pakankamų garantijų dėl tinkamo rizikos, susijusios su operacijų veiksmingumu ir efektyvumu bei pagrindinių sandorių teisėtumu ir reguliarumu, valdymo, atsižvelgiant į daugiametį programų pobūdį ir susijusių mokėjimų pobūdį.

2. Taikant kontrolės sistemą užtikrinama tinkama pasitikėjimo ir kontrolės pusiausvyra, atsižvelgiant į administracines ir kitokias visais lygmenimis vykdomos kontrolės sąnaudas, ypač dalyvių patiriamas sąnaudas, kad Euratomo programos tikslai galėtų būti pasiekti ir kad būtų galima pritraukti kompetentingiausius mokslininkus tyrėjus bei novatoriškiausias įmones.

3. Pagal Euratomo programą vykdomų netiesioginių veiksmų išlaidų audito strategija, kuri yra kontrolės sistemos dalis, grindžiama visos programos išlaidų reprezentatyvaus ėminio finansiniu auditu. Toks reprezentatyvus ėminys gali būti papildytas rinkiniu, sudarytu įvertinus su išlaidomis susijusią riziką.

Pagal Euratomo programą vykdomų netiesioginių veiksmų išlaidų auditas atliekamas nuosekliai, laikantis ekonomijos, efektyvumo ir veiksmingumo principų, taip siekiant kuo labiau sumažinti audito našta dalyviams.

20 straipsnis

Finansinių Sąjungos interesų apsauga

1. Komisija tinkamomis priemonėmis užtikrina, kad vykdant pagal šį reglamentą finansuojamus veiksmus Sąjungos finansiniai interesai būtų saugomi taikant prevencines kovos su sukčiavimu, korupcija ir kitokia neteisėta veika priemones, atliekant

veiksmingus patikrinimus ir, jei nustatoma pažeidimų, susigrąžinant neteisingai sumokėtas sumas ir prireikus skiriant veiksmingas, proporcingas ir atgrasomas administracines bei finansines sankcijas.

2. Komisijai arba jos atstovams ir Audito Rūmams suteikiami įgaliojimai atlikti visų dotacijų gavėjų, rangovų ir subrangovų, gavusių Sąjungos lėšų pagal šį reglamentą, auditą, pasitelkiant dokumentų auditą ir patikrinimus vietoje.

Nedarant poveikio 3 daliai, Komisija auditą gali atlikti ne vėliau kaip per dvejus metams po galutinio mokėjimo.

3. Europos kovos su sukčiavimu tarnyba (OLAF), laikydama Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES, Euratomas) Nr. 883/2013 ⁽¹⁾ ir Tarybos reglamento (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 ⁽²⁾ nuostatų ir juose nustatytų procedūrų, gali atlikti tyrimus, įskaitant patikrinimus ir inspektavimą vietoje, siekdama nustatyti, ar vykdant susitarimą dėl dotacijos, sprendimą dėl dotacijos arba pagal Euratomo programą finansuojamą sutartį nebūta Sąjungos finansiniams interesams kenkiančių sukčiavimo, korupcijos arba kitos neteisėtos veiklos atvejų.

4. Nedarant poveikio 1, 2 ir 3 dalims, į bendradarbiavimo susitarimus su trečiosiomis šalimis ir tarptautinėmis organizacijomis, sutartis, susitarimus dėl dotacijų bei sprendimus dėl dotacijų, sudaromus ir priimamus įgyvendinant šį reglamentą, įtraukiamos nuostatos, kuriomis Komisijai, Audito Rūmams ir OLAF aiškiai suteikiami įgaliojimai atlikti tokius auditus ir tyrimus pagal jų atitinkamą kompetenciją.

IV SKYRIUS

Stebėseną ir vertinimas

21 straipsnis

Stebėseną

1. Komisija kasmet atlieka Euratomo programos įgyvendinimo, įskaitant pažangą ir laimėjimus, stebėseną. Komisija 12 straipsnyje nurodytam Komitetui teikia informaciją šiuo klausimu.

2. Komisija praneša ir paskelbia 1 dalyje nurodytos stebėsenos rezultatus.

⁽¹⁾ 2013 m. rugsėjo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 883/2013 dėl Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) atliekamų tyrimų ir kuriuo panaikinami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1073/1999 ir Tarybos reglamentas (Euratomas) Nr. 1074/1999 (OL L 248, 2013 9 18, p. 1).

⁽²⁾ 1996 m. lapkričio 11 d. Tarybos reglamentas (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 dėl Komisijos atliekamų patikrinimų ir inspektavimų vietoje siekiant apsaugoti Europos Bendrijų finansinius interesus nuo sukčiavimo ir kitų pažeidimų (OL L 292, 1996 11 15, p. 2).

22 straipsnis

Vertinimas

1. Vertinimai atliekami pakankamai iš anksto, kad jų rezultatus būtų galima panaudoti priimant sprendimus.

Ne vėliau kaip 2017 m. gegužės 31 d. Komisija, atsižvelgdama į Sprendimu 2006/970/Euratomas sukurtos Septintosios bendrosios Euratomo programos ir Sprendimu 2012/93/Euratomas sukurtos bendrosios Euratomo programos (2012–2013 m.) *ex post* vertinimą, kuris turi būti baigtas ne vėliau kaip iki 2015 m. pabaigos, ir padedama nepriklausomų ekspertų, atrinktų taikant skaidrią procedūrą, atlieka tarpinį Euratomo programos vertinimą, siekdama nustatyti tikslų, rezultatų ir pažangos užtikrinant poveikį atžvilgiu pasiekimo mastą, ir tolesnį visų priemonių aktualumą, išteklių efektyvumą ir naudojimą, tolesnes paprastinimo galimybes ir Europos pridėtinę vertę. Atliekant tą vertinimą taip pat atsižvelgiama į priemonių indėlį užtikrinant Sąjungos pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo prioritetų įgyvendinimą bei ankstesnių priemonių ilgalaikio poveikio rezultatus, taip pat sinergijos ir sąveikos su kitomis Sąjungos finansavimo programomis, įskaitant struktūrinius fondus, laipsnį.

Ne vėliau kaip 2022 m. gruodžio 31 d. Komisija, padedama nepriklausomų ekspertų, atrinktų taikant skaidrią procedūrą, atlieka Euratomo programos *ex post* vertinimą. Toks vertinimas apima pagrindimą, įgyvendinimą ir pasiekimus bei priemonių ilgesnio laikotarpio poveikį ir tvarumą, o tokio vertinimo rezultatai naudojami priimant sprendimą dėl galimo tolesnės priemonės atnaujinimo, keitimo ar taikymo sustabdymo.

2. Nedarant poveikio 1 daliai, tiesioginiai ir netiesioginiai Euratomo programos veiksmai vertinami atskirai.

3. Atliekant 1 ir 2 dalyse nurodytus vertinimus vertinama 3 straipsnyje nustatytų tikslų įgyvendinimo pažanga, atsižvelgiant į II priede nustatytus atitinkamus veiklos rezultatų rodiklius.

4. Tam tikrais atvejais ir jei įmanoma, valstybės narės pateikia Komisijai duomenis ir informaciją, kurie būtini atitinkamų priemonių stebėsenai atlikti ir joms įvertinti.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje 2013 m. gruodžio 16 d.

5. Komisija 1 ir 2 dalyje nurodytų vertinimų išvadas, papildytas savo pastabomis, perduoda Europos Parlamentui, Tarybai bei Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui.

III ANTRAŠTINĖ DALIS

BAIGIAMOSIOS IR PEREINAMOJO LAIKOTARPIO NUOSTATOS

23 straipsnis

Panaikinimas ir pereinamojo laikotarpio nuostatos

1. 1980 m. gruodžio 16 d. Tarybos sprendimas, kuriuo įsteigiamas Sintezės programos konsultacinis komitetas, Sprendimas 84/338/Euratomas, EAPB, EEB, Sprendimas 2006/970/Euratomas, Sprendimas 2006/976/Euratomas, Sprendimas 2006/977/Euratomas, Reglamentas (Euratomas) Nr. 1908/2006, Sprendimas 2012/93/Euratomas, Reglamentas (Euratomas) Nr. 139/2012, Sprendimas 2012/94/Euratomas ir Sprendimas 2012/95/Euratomas panaikinami nuo 2014 m. sausio 1 d.

2. Veiklai, kuriai pagal programas, sukurtas 1 dalyje nurodytais sprendimais, skiriamas Bendrijos finansinis įnašas, ir su ja susijusiems finansiniams įpareigojimams toliau taikomos toms programoms galiojančios taisyklės iki veiklos užbaigimo.

3. Iš 4 straipsnyje nurodytos finansinių asignavimų sumos taip pat gali būti dengiamos techninės ir administracinės pagalbos išlaidos, reikalingos siekiant užtikrinti perėjimą tarp Euratomo programos ir priemonių, priimtų pagal Sprendimą 2012/93/Euratomas, Sprendimą 2012/94/Euratomas ir Sprendimą 2012/95/Euratomas.

4. Siekiant užtikrinti Bendrijos paramos branduolių sintezės moksliniams tyrimams tęstinumą, paramos pagal programos bendro finansavimo veiksmą, nurodytą I priedo I punkte, gavėjų po 2014 m. sausio 1 d. patirtos išlaidos laikomos atitinkančiomis Bendrijos paramos reikalavimus.

24 straipsnis

Įsigaliojimas

Šis reglamentas įsigalioja trečią dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Tarybos vardu
Pirmininkas
V. JUKNA

I PRIEDAS

VEIKLA

Euratomo programos pagrindimas – rengiantis 2020 metams

Pasiekus 3 straipsnyje nustatytus Euratomo programos tikslus, bus pasiekta geresnių rezultatų trijose prioritetinėse bendrosios programos „Horizontas 2020“ srityse: pažangaus mokslo, pramonės pirmavimo ir visuomenės uždaviniai.

Branduolinė energija yra vienas iš diskusijos apie priemones, skirtas kovoti su klimato kaita ir Europos priklausomumui nuo energijos importo sumažinti, punktų. Platesniame kontekste, ieškant ateityje tvaraus energijos rūšių derinio, Euratomo programa, vykdamas joje numatytą mokslinių tyrimų veiklą, bus taip pat prisidedama prie debatų apie branduolių dalijimosi energijos teikiamą naudą ir galimybių ribas mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikoje. Užtikrinant nuolatinį branduolinės saugos gerinimą, pažangesnės branduolinės technologijos galėtų taip pat suteikti galimybių labai pagerinti išteklių veiksmingumą ir naudojimą ir sumažinti atliekų kiekį, palyginti su dabartinėmis technologijomis. Branduolinės saugos aspektams bus teikiama kuo daugiau dėmesio.

Igyvendinant Euratomo programą bus stiprinama branduolinės srities mokslinių tyrimų ir inovacijų sistema ir koordinuojami valstybėse narėse vykdomi moksliniai tyrimai, taip siekiant išvengti veiklos kartojimosi, išlaikyti kritinę masę svarbiausiose srityse ir užtikrinti optimalų viešųjų finansų naudojimą. Vis dėlto veiklos koordinavimas neužkirs kelio valstybėms narėms vykdyti programas, skirtas jų nacionaliniams poreikiams tenkinti.

Strategija, kurią įgyvendinant bus siekiama išplėtoti branduolių sintezę kaip patikimą komercinės energijos gamybos neišskiriant anglies dioksido alternatyvą, turės atitikti veiksmų planą, kuriame nurodyti etapai siekiant elektros energijos gamybos tikslo iki 2050 m. Kad ta strategija galėtų būti įgyvendinta, reikia restruktūrizuoti Sąjungoje vykdomą su branduolių sinteze susijusį darbą (įskaitant valdymą, finansavimą ir administravimą) ir taip užtikrinti, kad pirmenybė būtų teikiama nebe vien tik moksliniams tyrimams, o būsimų objektų (pvz., ITER, DEMO ir kitų) kūrimo, statymo ir eksploatavimo veiklai. Tam bus būtinas glaudus visos Sąjungos branduolių sintezės bendruomenės, Komisijos ir nacionalinių finansavimo agentūrų bendradarbiavimas.

Siekiant neprarasti Sąjungos specialiųjų žinių, būtinų minėtiems tikslams pasiekti, turi būti dar labiau sustiprintas Euratomo programos vaidmuo mokymo srityje steigiant europinės svarbos mokymo įstaigas, kurios vykdys specializuotas programas. Tokia veikla padės toliau kurti Europos mokslinių tyrimų erdvę ir geriau integruoti naujas valstybes nares ir asocijuotąsias šalis.

Programos tikslams įgyvendinti būtina veikla*Netiesioginiai veiksmai*

Siekiant užtikrinti, kad vykdamas netiesioginius Euratomo programos veiksmus būtų tarpusavyje stiprinama valstybių narių ir privačiojo sektoriaus mokslinių tyrimų srities veikla, darbo programų prioritetai turi būti nustatomi atsižvelgiant į atitinkamus atsiliepimus, gautus iš nacionalinių valstybinių institucijų ir branduolinių mokslinių tyrimų srities suinteresuotųjų subjektų, kurie yra susibūrę į įstaigas ar struktūras, pavyzdžiui, į technologijų platformas ir techninius forumus branduolinių sistemų ir saugos, galutinių atliekų tvarkymo ir radiacinės saugos ir (arba) mažos dozės rizikos, branduolių sintezės mokslinių tyrimų klausimais, arba bet kurios kitos branduolinės srities suinteresuotųjų subjektų organizacijos ar forumo.

a) Remti branduolinių sistemų saugą (Visuomenės uždaviniai, pažangus mokslas, pramonės pirmavimas)

Atsižvelgiant į bendrąjį tikslą, padėti vykdyti bendrą mokslinių tyrimų veiklą, susijusią su Sąjungoje naudojamų reaktorių sistemų (įskaitant kuro ciklo objektus) arba, jei tai būtina norint išlaikyti bendrąsias branduolinės saugos žinias Sąjungoje, atitinkamų tipų reaktorių, kurie gali būti naudojami ateityje, saugiu eksploatavimu ir eksploatavimo nutraukimu, dėmesį skiriant tik saugos aspektams, įskaitant visus kuro ciklo aspektus, pavyzdžiui, išskyrimą ir transmutaciją.

b) Prisidėti prie galutinių branduolinių atliekų tvarkymo saugių ilgesnio laikotarpio sprendimų kūrimo, įskaitant galutinį geologinį laidojimą ir išskyrimą bei transmutaciją (Pažangus mokslas, visuomenės uždaviniai)

Vykdyti bendrą ir (arba) koordinuotą mokslinių tyrimų veiklą, susijusią su dar neištirtais panaudoto kuro ir ilgaamžių radioaktyviųjų atliekų geologinio laidojimo pagrindiniais aspektais, ir tam tikrais atvejais vykdyti su technologijomis ir sauga susijusią demonstracinę veiklą. Tokia veikla turi padėti formuoti bendrą Sąjungos nuomonę pagrindiniais klausimais, susijusiais su atliekų tvarkymu nuo kuro išmetimo iki šalinimo.

Vykdyti mokslinius tyrimus, susijusius su kitų radioaktyviųjų atliekų, kurioms kol kas nėra parengta išbaigtų pramoninių procesų, tvarkymu.

c) Remti žinių ir kompetencijos branduolinėje srityje plėtojamą ir tvarumą Sąjungoje (Pažangus mokslas)

Skatinti mokslinių tyrimų centrus ir įmones, taip pat įvairias valstybes nares ir asocijuotąsias valstybes vykdyti bendrą mokymo ir judumo veiklą, taip pat padėti išsaugoti daugiadalykinę branduolinės srities kompetenciją, siekiant užtikrinti, kad Sąjungos branduoliniame sektoriuje ilgai nepatirtų tinkamą kvalifikaciją turinčių mokslininkų tyrėjų, inžinierių ir darbuotojų.

d) Remti radiacinę saugą ir spinduliuotės naudojimo būdų medicinoje plėtojamą, įskaitant, *inter alia*, patikimą ir saugų radioaktyviųjų izotopų tiekimą ir naudojimą (Pažangus mokslas, visuomenės uždaviniai)

Siekiant sukurti tvirtai, teisingai ir socialiniu požiūriu priimtinai apsaugos sistemai reikalingą europinį mokslinį ir technologinį pagrindą, vykdyti bendrą ir (arba) koordinuotą mokslinių tyrimų veiklą, visų pirma susijusią su rizika, kurią sukelia mažų dozių pramoninė, medicininė arba gamtinė apšvita, taip pat ekstremaliųjų situacijų (avarijų, kurių metu išsiskiria radiacija) valdymo ir radiacinės ekologijos srityse.

Mokslinių tyrimų veikla, susijusi su jonizuojančiosios spinduliuotės naudojimo būdais medicinoje, ir radiacinės saugos praktiniais saugos aspektais ir jų taikymu.

e) Eksploatuojant esamus ir būsimus branduolių sintezės objektus padėti įrodyti, kad branduolių sintezė gali būti naudojama energijos gamybos reikmėms (Pramonės pirmavimas, visuomenės uždaviniai)

Padėti Europos branduolių sintezės susitarimo nariams ir visiems i punkte nurodytiems subjektams vykdyti bendrus mokslinius tyrimus, siekiant kuo greičiau pradėti labai veiksmingai eksploatuoti ITER (taip pat naudoti tam tikrus objektus, tarp kurių yra ir Jungtinis Europos toras (angl. JET, *Joint European Torus*)), taikyti, be kita ko, itin našių kompiuterių naudojimu pagrįstą integruotą modeliavimą, taip pat padėti vykdyti mokymo veiklą, kad būtų parengta nauja mokslininkų tyrėjų ir inžinierių karta.

f) Padėti būsimoms branduolių sintezės jėgainėms reikalingus pagrindus, kuriant medžiagas, technologijas ir koncepciją (Pramonės pirmavimas, visuomenės uždaviniai)

Padėti Europos branduolių sintezės susitarimo nariams ir visiems i punkte nurodytiems subjektams vykdyti bendrą veiklą, kuria siekiama sukurti ir patvirtinti demonstracinei jėgainei skirtas medžiagas; tai, *inter alia*, apima parengiamąjį darbą, susijusį su tinkama medžiagų bandymo infrastruktūra, ir derybas dėl Sąjungos dalyvavimo tinkamoje tarptautinėje su šia infrastruktūra susijusioje programoje. Vykdam tokį kūrimą ir patvirtinimą naudojami visais turimais eksperimentiniais, skaičiavimo ir teoriniais gebėjimais.

Padėti Europos branduolių sintezės susitarimo nariams ir visiems i punkte nurodytiems subjektams vykdyti bendrą mokslinių tyrimų veiklą, kuria bus siekiama spręsti reaktorių eksploatavimo klausimus ir sukurti bei pademonstruoti visas su branduolių sintezės demonstracine jėgaine susijusias technologijas. Vykdam tokią veiklą, be kita ko, rengiama išsami demonstracinės jėgainės koncepcija ir tiriamos galimybės naudoti stelaratorius kaip vieną iš jėgainių technologijų.

g) Skatinti inovacijas ir pramonės konkurencingumą (Pramonės pirmavimas)

Valdyti žinias, gautas atlikus pagal Euratomo programą bendrai finansuojamus mokslinius tyrimus, ir perduoti sukurtas technologijas pramonei, kuri panaudotų visus inovacinius mokslinių tyrimų aspektus, arba remti tokių žinių valdymą ir technologijų perdavimą.

Propaguoti inovacijas, *inter alia*, atveriant priegią prie mokslo leidinių ir sukuriant žinių valdymui ir sklaidai skirtą duomenų bazę, taip pat įtraukti daugiau technologijoms skirtų temų į švietimo programas.

Ilgainiui pagal Euratomo programą turi būti remiamas konkurencingo branduolių sintezės pramonės sektoriaus kūrimas, prirėkus sudarant palankesnes sąlygas privačiojo sektoriaus ir MVĮ dalyvavimui, ir jo plėtojimas, visų pirma įgyvendinant branduolių sintezės jėgainės statybai reikalingų technologijų veiksmų planą ir pramonės atstovams aktyviai dalyvaujant projektavimo ir plėtojimo projektuose.

h) Užtikrinti, kad europinės svarbos mokslinių tyrimų infrastruktūra būtų prieinama ir ja būtų naudojama (Pažangus mokslas)

Vykdyti veiklą, kuria remiama svarbiausios mokslinių tyrimų infrastruktūros objektų statyba, atnaujinimas, naudojimas ir nuolatinis prieinamumas pagal Euratomo programą, taip pat sudaryti tinkamas sąlygas naudotis ta infrastruktūra ir užtikrinti tokių infrastruktūros objektų sąveiką.

i) Europos branduolių sintezės programa

Dotacija (programos bendro finansavimo veiksmas) turi būti skiriama teisės subjektams, kuriuos įsteigia ar paskiria valstybės narės ir Euratomo programoje asocijuotų šalių teisėmis dalyvaujančios trečiosios šalys ir kurie parengs bendrą veiklos programą, kuria įgyvendinamas veikslių planas siekiant elektros energijos gamybos tikslo iki 2050 m. Ta dotacija gali apimti Bendrijos įnašus natūra, pavyzdžiui, mokslinį ir techninį JET įrenginio eksploatavimą pagal Sutarties 10 straipsnį arba Komisijos darbuotojų komandiravimą.

JTC tiesioginiai veiksmai

Tiesioginių veikslių prioritetai turi būti nustatomi konsultuojantis su politiniais Komisijos generaliniais direktorais ir JTC valdytojų taryba.

JTC vykdomos branduolinės veiklos tikslas – padėti įgyvendinti Tarybos direktyvas 2009/71/Euratomas ⁽¹⁾, 2011/70/Euratomas ⁽²⁾ ir Tarybos išvadas, pirmenybę teikiant aukščiausiems Sąjungos ir tarptautiniams branduolinės saugos standartams.

JTC visų pirma turi prisidėti prie branduolinės saugos srities mokslinių tyrimų, reikalingų saugiam, apsaugotam ir taikiam branduolinės energijos ir kitų su branduolių dalijimusi nesusijusių naudojimo būdų naudojimui. JTC suteiks mokslinį pagrindą atitinkamai Sąjungos politikai ir prireikus atsižvelgdamas į misijos tikslus ir pagal kompetenciją reaguoja įvykus branduoliniams įvykiams, incidentams ir avarijoms. Tuo tikslu JTC atliks mokslinius tyrimus ir vertinimus, rengia gaires ir standartus, organizuoja specializuotą mokymo ir švietimo veiklą. Prireikus bus siekiama užtikrinti sąveiką su atitinkamomis kompleksinėmis iniciatyvomis siekiant optimaliai išnaudoti žmogiškuosius ir finansinius išteklius ir vengti mokslinių tyrimų ir vystymo pastangų dubliavimosi Europos Sąjungoje. JTC veikla šiose srityse bus vykdoma atsižvelgiant į atitinkamas iniciatyvas regionų, valstybių narių arba Europos Sąjungos lygiu, atsižvelgiant į siekį suformuoti Europos mokslinių tyrimų erdvę.

a) Didinti branduolinę saugą, įskaitant branduolinių reaktorių ir kuro saugą, atliekų tvarkymą, įskaitant galutinį geologinį laidojimą ir išskyrimą bei transmutaciją; eksploatavimo nutraukimą ir avarinę parengtį

JTC padės rengti priemones ir metodus, būtinus aukštiesiems aktualiems Europoje branduolinės energetikos objektų ir kuro ciklų saugos standartams užtikrinti. Tos priemonės ir metodai apims:

- (1) branduolinės energetikos objektų eksploatavimo saugos riboms vertinti naudojamą sunkių avarių analizės modeliavimą ir metodikas; paramą formuojant pažangių kuro ciklų ir projektų vertinimo bendrą Europos koncepciją; išvadų, susijusių su eksploatavimo patirtimi, nagrinėjimą ir jų sklaidą. JTC dar labiau propaguos savo Europos informavimo apie branduolinių elektrinių eksploatavimo patirtį centrą, kad galėtų reaguoti į naujus branduolinės saugos iššūkius po incidento Fukušimoje; jis prašys valstybių narių prisidėti savo kompetencija šioje srityje;
- (2) neaiškumų, susijusių su branduolinių atliekų buklės kaita per ilgą laikotarpį ir radionuklidų sklaidos aplinkoje prognozėmis, moksliniuose duomenyse minimizavimą ir pagrindinius branduolinės energetikos objektų eksploatavimo nutraukimo mokslinių tyrimų aspektus;
- (3) keitimąsi informacija su atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais siekiant stiprinti Sąjungos pajėgumą likviduoti branduolines avarijas ir incidentus plėtojant išpėjimo sistemas ir radionuklidų sklaidos ore modelius, ir sutelkiant išteklius ir specialiąsias žinias branduolinių avarių analizės ir modeliavimo tikslais.

b) Didinti branduolinį saugumą, įskaitant branduolinės saugos priemones, branduolinių ginklų neplatinimą, kovą su neteisėta prekyba ir branduolinę ekspertizę

Branduolinių ginklų neplatinimo sričiai turi būti skiriama kuo daugiau dėmesio. JTC:

- (1) rengs pažangesnes metodikas ir nustatymo (tikrinimo) metodus bei technologijas, kad padėtų taikyti Bendrijos saugos priemones ir sustiprintų tarptautines saugos priemones;
- (2) rengs ir taikys branduolinių ir radioaktyviųjų incidentų prevencijai, nustatymui ir jų padarinių likvidavimui skirtus pažangesnius metodus ir technologijas, įskaitant nustatymo technologijų tvirtinimą ir branduolinės ekspertizės metodų ir priemonių, skirtų kovai su neteisėta prekyba, kūrimą; vykdydamas šią veiklą jis užtikrins sąveiką su pasauline cheminių, biologinių, radiologinių ir branduolinių medžiagų sistema;

⁽¹⁾ 2009 m. birželio 25 d. Tarybos direktyva 2009/71/Euratomas, kuria nustatoma Bendrijos branduolinių įrenginių branduolinės saugos sistema (OL L 172, 2009 7 2, p. 18).

⁽²⁾ 2011 m. liepos 19 d. Tarybos direktyva 2011/70/Euratomas, kuria nustatoma panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų atsakingo ir saugaus tvarkymo Bendrijos sistema (OL L 199, 2011 8 2, p. 48).

(3) padės įgyvendinti Branduolinio ginklo neplatavimo sutartį ir su Sąjunga susijusių strategijų įgyvendinimą pasitelkdamas analizės tyrimus ir tolesnius veiksmus, susijusius su eksporto kontrolės tvarkos technine raida, kad padėtų atitinkamoms Komisijos ir Sąjungos tarnyboms.

c) Didinti standartizacijos reikmėms naudojamos branduolinės srities mokslo bazės pažangumą

JTC toliau plėtos branduolinės saugos ir saugumo mokslinį pagrindą. Daugiausia dėmesio bus skiriama aktinoidų, struktūrinių ir branduolinių medžiagų pagrindinių savybių ir funkcionavimo moksliniams tyrimams. Remdamas Sąjungos standartizacijos veiklą JTC rengs pažangiausių branduolinių standartus, etaloninius duomenis ir matavimo priemones, taip pat kurs ir taikys atitinkamas duomenų bazes ir vertinimo priemones. JTC padės toliau plėtoti naudojimo būdus medicinoje, konkrečiai alfa spinduliuote pagrįstus naujus vėžio gydymo būdus.

d) Sudaryti palankias žinių valdymo, švietimo ir mokymo sąlygas

JTC turi domėtis naujausiais mokslinių tyrimų ir matavimo įtaisų, saugos ir aplinkos srities teisės aktų pokyčiais. Tuo tikslu turi būti įgyvendinamas koreguojamasis investicijų į mokslinę infrastruktūrą planas.

Kad išlaikytų Sąjungos lyderystę branduolinės saugos ir saugumo srityje, JTC turi kurti žinių valdymo priemones, atlieka Sąjungos tendencijų žmogiškųjų išteklių srityje stebėseną (tai daro jo Branduolinio sektoriaus žmogiškųjų išteklių stebėjimo centras) ir kuria specializuotas mokymo ir švietimo programas, kurios apima ir eksploatacijos nutraukimo aspektus.

e) Remti Sąjungos branduolinės saugos ir saugumo politiką

JTC turi gilinti specialiąsias žinias ir didinti pažangumą, kad galėtų suteikti nepriklausomus mokslinius ir techninius įrodymus, kurie gali būti reikalingi Sąjungos politikai branduolinės saugos ir saugumo srityje paremti.

JTC, kaip Euratomo atstovas, paskirtas tvarkyti Ketvirtosios kartos tarptautinio forumo klausimus, ir toliau koordinuos Bendrijos dalyvavimą šiame forume. Propaguodamas Sąjungos branduolinės saugos ir saugumo politiką, JTC vykdys ir toliau plėtos tarptautinį mokslinių tyrimų srities bendradarbiavimą su pagrindinėmis šalimis partnerėmis ir tarptautinėmis organizacijomis (TATENA, Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos Branduolinės energijos agentūra).

Pagal Euratomo programą vykdoma kompleksinė veikla

Kad būtų pasiekti bendrieji Euratomo programos tikslai, pagal Euratomo programą bus remiama papildoma veikla (tiesioginė ir netiesioginė, koordinavimas ir bendro programavimo skatinimas), kurią vykdant užtikrinama mokslinių tyrimų sinergija sprendžiant bendrus uždavinius, pavyzdžiui, uždavinius, susijusius su medžiagomis, aušinimo technologijomis, baziniais branduolinės srities duomenimis, modeliavimu ir imitavimu, nuotoliniu tvarkymu, atliekų tvarkymu ir radiacine sauga.

Kompleksinė veikla ir sąveika su bendrąja programa „Horizontas 2020“

Kad būtų pasiekti Euratomo programos tikslai, bus užtikrinti tinkami ryšiai ir sąveika su bendrosios programos „Horizontas 2020“ specialiąja programa, pavyzdžiui, skelbiami bendri kvietimai.

Įgyvendinant Euratomo programą gali būti prisidedama prie skolos ir nuosavo kapitalo priemonių, sukurtų pagal bendrąją programą „Horizontas 2020“, kuri bus išplėsta, kad apimtų 3 straipsnyje nurodytus tikslus.

Tarptautinis bendradarbiavimas su trečiosiomis šalimis ir tarptautinėmis organizacijomis

Tarptautinis bendradarbiavimas branduolinių tyrimų ir inovacijų srityje, grindžiamas bendrais tikslais ir abipusiu pasitikėjimu, turi būti toliau plėtojamas, siekiant suteikti akivaizdžios ir didelės naudos Sąjungai ir jos aplinkai. Prisidedama prie 3 straipsnyje nustatytų konkrečių tikslų, Bendrija stengsis pagilinti Sąjungos mokslines ir technines specialiąsias žinias, sudarydama tarptautinio bendradarbiavimo susitarimus, ir sudaryti sąlygas Sąjungos branduolinės pramonės atstovams patekti į naujas besiformuojančias rinkas.

Tarptautinis bendradarbiavimas bus skatinamas daugiašaliu pagrindu (pavyzdžiui, pasitelkiant TATENA, EBPO, ITER, Ketvirtosios kartos tarptautinį forumą) ir plėtojant esamą arba naują dvišalį bendradarbiavimą su šalimis, turinčiomis stiprią mokslinių tyrimų ir plėtros bei pramoninę bazę ir mokslinių tyrimų infrastruktūrą, kuri yra eksploatuojama ar dar tik kuriama arba statoma.

II PRIEDAS

VEIKLOS REZULTATŲ RODIKLIAI

Šiame priede pateikiami kiekvienam konkrečiam Euratomo programos tikslui skirti keli pagrindiniai veiklos rezultatų rodikliai, naudojami rezultatams ir poveikiui vertinti; jie gali būti tikslinami per Euratomo programos įgyvendinimo laikotarpį.

1. Netiesioginiams veiksams skirti rodikliai

- a) Remti branduolinių sistemų saugą
 - Projektų (bendrų mokslinių tyrimų ir (arba) koordinuotų veiksmų), kurie gali pastebimai pagerinti branduolinę saugą Europoje, skaičius.
- b) Prisidėti prie galutinių branduolinių atliekų tvarkymo saugių ilgesnio laikotarpio sprendimų kūrimo, įskaitant galutinį geologinį laidojimą ir išskyrimą bei transmutaciją;
 - Projektų, kuriais prisidedama prie galutinių branduolinių atliekų tvarkymo saugių ilgalaikių sprendimų kūrimo, skaičius.
- c) Remti žinių branduolinėje srityje ir pažangumo didinimą ir tvarumą Sąjungoje
 - Moksliniais tyrimais grindžiamas mokymas – doktorantūros studentų ir baigusių doktorantūros studijas mokslininkų tyrėjų, paremtų pagal Euratomo branduolių dalijimosi projektus, skaičius.
 - Euratomo branduolių sintezės programoje dalyvaujančių stipendininkų ir stažuotojų skaičius.
- d) Remti radiacinę saugą ir spinduliuotės naudojimo būdų medicinoje plėtoją, įskaitant, *inter alia*, patikimą ir saugų radioaktyviųjų izotopų tiekimą ir naudojimą
 - Projektų, galinčių padaryti pastebimą poveikį radiacinės saugos reguliavimo praktikai ir spinduliuotės naudojimo būdų medicinoje plėtojimui, skaičius.
- e) Eksploatuojant esamus ir būsimus branduolių sintezės objektus padėti įrodyti, kad branduolių sintezė gali būti naudojama energijos gamybos reikmėms
 - Publikacijų recenzuojamuose didelio poveikio žurnaluose skaičius.
- f) Padėti būsimoms branduolių sintezės jėgainėms reikalingus pagrindus, kuriant medžiagas, technologijas ir koncepciją
 - Branduolių sintezės veiksmų plano pagrindinių etapų, nustatytų 2014–2018 m. laikotarpiui ir įvykdytų pagal Euratomo programą, procentinė dalis.
- g) Skatinti inovacijas ir pramonės konkurencingumą
 - Naujų įmonių padalinių, įsteigtų vykdant branduolių sintezės mokslinius tyrimus pagal Euratomo programą, skaičius.
 - Remiantis pagal Euratomo programą remiamų mokslinių tyrimų veikla pateiktos paraiškos gauti patentą ir suteikti patentai.
- h) Užtikrinti, kad europinės svarbos mokslinių tyrimų infrastruktūra būtų prieinama ir ja būtų naudojamosi
 - Mokslininkų tyrėjų, kurie turi prieigą prie mokslinių tyrimų infrastruktūros, pasitelkiant paramą pagal Euratomo programą, skaičius.

2. Tiesioginiams veiksams skirti rodikliai

- a) JTC politikos rėmimui skirtas poveikio rodiklis
 - Konkretaus pamatuojamo poveikio, kurį Europos politikai daro JTC teikiama techninė ir mokslinė pagalba formuojant politiką, atvejų skaičius.

b) JTC mokslinio našumo rodiklis

— Recenzuojamų publikacijų skaičius.

Rodikliai, nurodyti a ir b punktuose, gali būti pateikti vadovaujantis tokiais Bendrijos tiesioginių veiksmų tikslus:

- didinti branduolinę saugą, įskaitant branduolinių reaktorių ir kuro saugą, atliekų tvarkymą, įskaitant galutinį geologinį laidojimą ir išskyrimą bei transmutaciją; eksploataavimo nutraukimą ir avarinę parengtį;
 - didinti branduolinį saugumą, įskaitant branduolinės saugos priemones, branduolinių ginklų neplatinimą, kovą su neteisėta prekyba ir branduolinę ekspertizę;
 - didinti standartizacijos reikmėms naudojamos branduolinės srities mokslo bazės kokybę;
 - sudaryti palankias žinių valdymo, švietimo ir mokymo sąlygas;
 - remti Sąjungos branduolinės saugos ir saugumo politiką.
-